

## Utbildningsinspektion i Parkskolan

### UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Parkskolan              | Antal barn/elever/studerande |
|-------------------------|------------------------------|
| Grundskola              | 145                          |
| Skolbarnsomsorg         | 115                          |
| Förskoleklass           | 34                           |
| Internationella klassen | 15                           |

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola samt skolbarnsomsorg. Vid skolan finns även en så kallad internationell klass, tidigare kallad förberedelseklass. Internationella klassen är avsedd för elever med utländsk bakgrund och som har begränsade kunskaper i det svenska språket. Klassen har hela Marks kommun som upptagningsområde. Innan en elev placeras i den internationella klassen genomgår eleven ett språktest. Om eleven bedöms ha erforderliga kunskaper placeras eleven i stället i någon av skolans reguljära klasser. Inom ramen för den reguljära klassen ges eleven undervisning i svenska som andraspråk.

Skolans verksamhet är indelad i det blå och det gröna spåret. Inom respektive spår arbetar personalen i arbetslag. I varje spår finns en förskoleklass, årskurserna 1-3 samt två fritidshem. Fritidshemmen som är integrerade i skolan har plats för alla barn i Skene centrum som behöver omsorg under sin skolfria tid.

Flertalet elever bor i anslutning till skolan. Endast två elever är i behov av skolskjuts.

Parkskolan, som är belägen mitt i Skene centrum, är en gammal vacker skola i sekelskiftesarkitektur byggd 1908. Den omgivande bebyggelsen består av äldre villor, hyreshus, affärer samt post, bank och kyrka. Skolan har för något år sedan smakfullt renoverats. Skolgården gränsar till den så kallade "Kyrkparken" som är tillgänglig för eleverna att leka i.

Parkskolan är en mångkulturell skola med 180 elever och barn från ca 10 olika nationer och kulturer.

### Genomförandet av inspektionen i Parkskolan

Skolverket sände den 1 december 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för Parkskolan har bestått av undervisningsråden Erik Bergeå och Eva-Louise Peterson Lundgren. Besöket i Parkskolan genomfördes den 22 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

## Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Parkskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Rapporten grundar sig även på ett frågeformulär om åtgärdsprogram, vilket skickats till och fyllts i av Parkskolans rektor och specialpedagog. Skolverket har tidigare, under 2001-2002, gjort en nationell kartläggning av åtgärdsprogram i syfte att studera och analysera förekomsten, användningen och innehållet i åtgärdsprogram. (Kartläggning av åtgärdsprogram och särskilt stöd i grundskola) Skolverket 2003, Stockholm.) Frågorna i det nu aktuella formuläret är hämtade från kartläggningen. Inspektörerna har också tagit del av skolornas åtgärdsprogram.

Eftersom föräldrarnas syn på sitt barn skola är en viktig del av Skolverkets undersökning har en enkät distribuerats ut till de föräldrar vars barn går på Parkskolan. Enkäten var frivillig att besvara och tyvärr blev svarsfrekvensen låg.

I Parkskolan genomfördes intervjuer med elever i förskoleklass samt årskurs 2, elevrådet, mobbningsteamet, specialläraren, övriga lärare samt rektorn. Flertalet lektioner i besöktes.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Parkskolan arbetar för att eleverna skall erhålla demokratiska värderingar. Skolan har både klassråd och elevråd. Klassråden är främst ett beredningsorgan för elevrådet, men även frågor knutna till klassens verksamhet behandlas. Inom ramen för klassrådet får eleverna lämna förslag om vad klassens elevrådsrepresentanter skall ta upp på kommande elevrådsmöte. I elevrådet deltar elever från årskurserna 1-3. Enligt personalen lyssnar eleverna på varandra och eleverna accepterar de beslut som fattas i demokratisk ordning. Personalen menar att detta är ett resultat av skolans arbete. Eleverna vid Parkskolan anser att de genom de formella organen kan vara med och påverka skolans ordningsregler samt vad som skall köpas in till skolan. Enligt eleverna kan uppkomna problem ventileras tillsammans med lärarna och eleverna får vara med och föreslå lös-

ningar på problemen. Enligt både elever och personal tar eleverna ansvar för både sin utbildning och sin miljö.

Enligt lärarna har eleverna erhållit demokratiska värderingar som ett resultat av skolans verksamhet, men eleverna klarar inte alltid att leva upp till dessa. Personalen tränar eleverna i etik och moral. Detta kommer bland annat till uttryck genom att skolan dramatiserar och exemplifierar händelser för att på ett konkret sätt kunna diskutera värdegrundsfrågor med eleverna.

Eleverna vid Parkskolan anser att de i skolan får lära sig hur de skall vara för att vara en bra kompis. Flera av eleverna i årskurs 2 menade även att det är bra att eleverna får vara med och bestämma och eleverna får lära sig hur det går till att bestämma i ett demokratiskt system. Eleverna som inspektörerna samtalat med menar att skolans miljö bidrar till att eleverna trivs, känner sig trygga på skolan samt får lust att lära.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Parkskolan arbetar med engagemang kring arbetet med normer och värden. Eleverna i Parkskolan utvecklar normer och värden som ligger i linje med de nationella målen i läroplanen. Inspektörerna har särskilt observerat de goda resultaten avseende personalens medvetenhet kring arbetet med att utveckla elevernas demokratiska värden.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eftersom Parkskolans verksamhet endast innefattar förskoleklass till och med årskurs 3 finns inga resultat från nationella prov att tillgå. Av skolans skriftliga kvalitetsredovisning från läsåret 2002/2003 framgår inte huruvida utbildningen vid Parkskolan ger eleverna kunskaper kopplade till de nationella målen. Skolan genomför de diagnostiska proven för årskurs 2 för att stämna av hur eleverna ligger till i förhållande till målen. Skolan har olika material för att kontrollera elevernas kunskaper i språk och matematik. Skolans speciallärare gör kontinuerliga tester för att stämna av hur det går för eleverna. Enligt lärarna ligger de flesta av eleverna bra till kunskapsmässigt.

Eleverna genomför de nationella proven för årskurs 5 vid den grundskola de överförs till efter årskurs 3, Tingvallaskolan. Parkskolan har dock inga rutiner för att följa upp och utvärdera hur det har gått för de elever som överförs till Tingvallaskolan och därav erhåller inte Parkskolan någon återkoppling avseende skolans pedagogiska arbetsmetoder.

Besök i verksamheten visar att vissa av eleverna vid Parkskolan är förtrogna med att arbeta självständigt och att utvärdera sitt eget lärande. Vidare visar intervjuer och besök i verksamheten vid skolan att målen för lärandet i läroplanen och kursplanerna inte är kända av eleverna. Därvid har eleverna inte heller en realistisk uppfattning om sin förmåga och sitt lärande. Detta kan delvis förkla-

ras av elevernas låga ålder, men också av att skolan medvetet låter eleverna i takt med stigande ålder få ta ett större ansvar och möjlighet till att vara med och planera undervisningens upplägg. Målet är att eleverna på sikt skall kunna sätta sitt lärande i relation till målen.

**Sammanfattningsvis** finner inspektörerna att elevernas utveckling och lärande ligger i linje med de nationella målen. Dock anser inspektörerna att skolan bör finna rutiner för att följa upp hur eleverna klarar sin fortsatta skolgång vid Tingvallaskolan.

### 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Vid Parkskolan finns ett skriftligt handlingsprogram mot mobbning. Programmet omfattar inte begreppet kränkande behandling utan utgår endast från begreppet mobbning. Vid samtal med personalen på skolan framkom att skolan inte har någon definition av begreppet kränkande behandling och ingen av de elever inspektörerna samtalade med vet vad kränkande behandling är. Handlingsprogrammet innehåller skolans förebyggande arbete samt konkreta åtgärder för att förhindra pågående mobbning. Handlingsprogrammet berör endast perspektivet elev kontra elev och inte vuxen kontra elev eller elev kontra vuxen. Det framkom att delar av personalen anser att elevernas upplevelser av att bli utsatt för kränkande behandling måste tas på större allvar. Handlingsprogrammet belyser inte när och hur uppföljning och utvärdering skall äga rum, är inte daterat, finns inte uppsatt på skolans anslagstavla och är inte känt hos eleverna.

På skolan finns ett mobbningsteam bestående enbart av vuxna. Parkskolan har tagit fram en tydlig broschyr för att informera föräldrarna om mobbning.

Elever från varje klass och personal möts inom ramen för ett forum som kallas kompisträffar. Detta forum syftar till att samtala om vikten av att vara vänner. Eleverna som deltar i dessa samtal får i uppgift att diskutera vidare i respektive klass. På anslagstavlorna och i vissa klassrum finns skolans regler om trivsel uppsatta. Samtliga elever inspektörerna samtalade med trivs och känner sig trygga på skolan. Enligt skolans rektor har skolan inte så många lokala ordningsregler. Istället arbetar skolan mycket med frågor kopplade till värdegrunden för att därigenom få skolans elever att ta ett större ansvar för varandra och den gemensamma miljön.

Parkskolan arbetar aktivt för att värna om skolans arbetsmiljö samt elevernas och föräldrarnas möjlighet till delaktighet. På skolan finns både klassråd och elevråd. Eleverna anser att de kan vara med och påverka sin arbetsmiljö samt även skolans lokala ordningsregler. De anser även att det är bra att det finns

elevråd samt klassråd eftersom eleverna då kan vara med och bestämma. Eleverna anser också att klassrådet fungerar bra eftersom eleverna tillsammans med läraren då kan reda ut eventuella problem. Representerarna i elevrådet utses via val i respektive klass. Rektorn är ordförande i elevrådet. Respektive klassråd behandlar frågor inom ramen för den egna klassen, men fungerar även som ett beredande organ för elevrådet. Klassråden bestämmer vilka frågor som skall behandlas i elevrådet. Elevrådet fattar tillsammans med rektorn beslut i frågor som är av ringa art. Övriga frågor diskuteras i elevrådet, men remitteras tillbaka till klassrummet för fortsatt diskussion innan elevrådet fattar beslut. Protokoll från elevrådets möten anslås på skolans anslagstavla. Elever som inspektörerna samtalat med anser att de kan vara med och påverka sin egen undervisning och i övrigt sin lärsituation. Även personalen anser att eleverna kan vara med och påverka sitt lärande inom vissa ramar.

Föräldrarna ges möjlighet till samverkan via utvecklingssamtal, föräldramöten samt vid upprättande av åtgärdsprogram. Av de föräldrar som svarat på den enkät som Skolverket skickat ut kan inspektörerna konstatera att föräldrarna sammantaget är nöjda med verksamheten vid Parkskolan.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö till stora delar står i överensstämmelse med de nationella målen avseende hur skolorna skall främja värdegrunden. Inspektörerna anser dock att det för Parkskolan finns utrymme att utveckla handlingsprogrammet mot mobbning och att skolan även utvecklar formerna för att bemöta elevernas upplevelser av att vara utsatta för kränkningar på ett bättre sätt.

Enligt inspektörernas bedömning verkar handlingsprogrammet endast vara ett dokument för de vuxna på skolan, det vill säga inte ett levande dokument som är känt av både elever och föräldrar.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vid Parkskolan har inspektionen visat att elever till viss del kan arbeta självständigt, parvis och i grupp. Eleverna får även prova att arbeta i olika konstellationer i olika ämnen och vid lektionsbesöken observerades exempel på material som eleverna tillverkat själva utifrån olika tema.

Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med bedrivs verksamheten utifrån personalens kunskap och medvetenhet om de enskilda barnen och deras behov. I Parkskolan redogör de elever inspektörerna intervjuar och träffar under lektionstid för vad de lär sig i skolan och under lektionerna. Eleverna kan däremot inte vid något tillfälle sätta sitt lärande i relation till målen för utbildningen. In-

spektörerna uppfattar att skolans lärare är mycket uppskattade av eleverna, men att verksamheten inte tydligt tar sin utgångspunkt i läroplanen och i kursplanerna. Enligt de iakttagelser inspektörerna gjort samt de intervjuer som genomförts är inte undervisningen målstyrd och målen delges inte eleverna enligt styrdokumentens intentioner. Eleverna kan därmed inte planera och utvärdera sina studier så att de kan se sin egen utveckling i relation till tydliga och mätbara mål. Dock menar skolans personal samt rektorn att personalens medvetenhet om de nationella målen är hög och i skolans arbetsplan finns vissa av de nationella målen förtydligade. Skolan är på gång att börja arbeta med individuella utvecklingsplaner samt den ”röda tråden” och rektorn menar att detta är ytterligare ett sätt att få målstyrningen att fungera bättre. Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med utgår personalen i de pedagogiska diskussionerna endast från styrdokumentens uppnåendemål.

Svaren på det frågeformulär som rektorn vid Parkskolan lämnat in visar att regelbundna utvecklingssamtal med eleverna genomförs. Utvecklingssamtalen dokumenteras och följs upp i mycket stor utsträckning.

Rektorns bedömning är att av Parkskolans 180 elever är ca 40 elever i behov av särskilda stödåtgärder. Det är ca 30 elever som får särskilda stödåtgärder och det är 20 elever som har ett upprättat åtgärdsprogram. Skolan bedömer att stödåtgärder är tillräckliga för en del elever.

Vårdnadshavare, elev, klasslärare, och specialpedagog deltar vanligtvis när åtgärdsprogrammen utarbetas vid skolan. Åtgärdsprogrammen bygger alltid på en pedagogisk kartläggning, som i första hand består av intervju/observation av eleven och/eller observation av interaktionen i klassrummet. Det är också ganska vanligt att standardiserade tester utgör underlag för kartläggningen. Den vanligaste typen av problembeskrivning i åtgärdsprogrammen är koncentrationssvårigheter och läs- och skrivsvårigheter. Svårigheter att nå kunskapsmålen, tal- språk- kommunikationshinder och matematiksvårigheter är andra vanliga problembeskrivningar.

Det som beskrivs i åtgärdsprogrammen är vanligtvis elevens individuella problematik, situationen i klassrummet och samordningen mellan reguljär undervisning och det särskilda stödet. Åtgärder som anpassning av arbetssätt/former, anpassade läromedel, förändring av gruppsammansättning och särskild färdighetsträning är vanliga i programmen. Åtgärdsprogrammen tjänar i första hand som stöd i den pedagogiska verksamheten, som underlag för fördelning av skolans resurser, som underlag för utvärdering av elevens utveckling och för att tydliggöra vad som överenskommits mellan elev, vårdnadshavare och skola. Det är ganska vanligt att åtgärdsprogrammen tjänar som underlag för utvärdering av skolans insatser.

Rektorn anser att de överenskomna åtgärder i stor utsträckning genomförs och att de i ganska hög grad leder till de uppställda målen. Rektorn anser att åtgärdsprogrammen är mycket viktiga.

De lärare som inspektörerna samtalat med anser att vissa av de elever som är i behov av särskilt stöd får inte stöd och vissa av de elever som får stöd får inte det i tillräcklig omfattning. Parkskolan börjar dock arbeta med åtgärdsprogram redan i förskoleklassen. Av de åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av fram-

går att programmen syftar till att stödja en medveten planering och utvärdering av de särskilda stödåtgärder som eleverna är i behov av på både kort och lång sikt. Åtgärdsprogrammen följs kontinuerligt upp och utvärderas så att insatserna för att tillgodose en elevs särskilda stödbehov flexibelt kan ändras.

På Parkskolan finns 15 elever som får sin undervisning i en så kallad internationell klass. Eleverna i denna klass har utländskbakgrund och de har bedömts ej ha nödvändiga språkkunskaper för att kunna följa undervisningen i de reguljära klasserna. Eleverna har således mycket skiftande bakgrund när det gäller skolgång och språkkunskaper. Undervisningen i den internationella klassen är fokuserad mot att ge eleverna nödvändiga språkkunskaper. Dock saknas beslut om anpassad studiegång.

Den funktion som den internationella klassen har är mycket populär och uppskattad i kommunen och placeringen är frivillig. Samråd sker alltid innan placering. Om en elev/vårdnadshavare motsätter sig placeringen erbjuds eleven istället en plats och stöd inom någon av de reguljära klasserna i den skola som eleven tillhör i enighet med den så kallade närhetsprincipen.

På Parkskolan finns i övrigt ingen särskild undervisningsgrupp. Inom distriktet finns dock tillgång till en distriktsgemensam särskild undervisningsgrupp, men Parkskolan hade vid tidpunkten för inspektionen ingen elev placerad i denna grupp. På skolan finns inga elever med anpassad studiegång.

Parkskolan firar terminsavslutningarna i kyrkan. Bland andra deltar prästen och avslutningarna är till viss del kopplade till kyrkans verksamhet genom att eleverna bland annat sjunger psalmer och prästen pratar bland annat om frågor relaterade till bibeln.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Parkskolans pedagogiska verksamhet och undervisning är bra, men bör förbättras. Parkskolan organiserar sin verksamhet med en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp och därav menar inspektörerna att arbetet med att göra målen tydliga för elever och föräldrar är viktigt för skolan. Vidare anser inspektörerna att de pedagogiska diskussionerna på skolan bör ha sin utgångspunkt även i styrdokumentens strävansmål.

Inspektörerna bedömer att samtliga elever som är i behov av särskilt stöd inte får stöd samt att vissa av de elever som får stöd inte får stöd i tillräcklig omfattning. Dessutom upprättar inte skolan åtgärdsprogram för samtliga elever som får särskilt stöd.

Inspektörerna anser att avsaknaden av formella beslut om anpassad studiegång inom den internationella klassen är otillfredsställande.

Inspektörerna anser att skolan bör fundera över skolavslutningarnas utformning och innehåll. Skolavslutning i kyrkan kan anses vara försvarligt, om annan lämplig lokal saknas och tonvikten läggs på den gemensamma samvaron, inte på religiösa traditioner (SOU 2004:50 s 178 f).

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

För ledningen av den samlade verksamheten vid Parkskolan finns en rektor. Rektorn har ett övergripande ansvar för det pedagogiska, administrativa samt personalledande arbetet inom ramen för Parkskolan. Rektorn är utbildad till förskollärare och har arbetat inom barnomsorgen en längre tid både som förskollärare och arbetsledare. 1993 erhöll rektorn en tjänst som biträdande rektor vid Parkskolan och sedan 2000 är hon rektor för Parkskolan. Rektorn har inte genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Genom att rektorns ansvar begränsas till verksamheten vid Parkskolan anser hon sig vara förtrogen med verksamheten. Rektorn hinner dock inte med att besöka lektioner, men träffar lärarna varje vecka via olika forum. Rektorn anser sig vara en pedagogisk ledare genom att hon diskuterar pedagogiska frågeställningar med lärarna. Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med är det svårt att hinna med vardagliga och nödvändiga pedagogiska diskussioner tillsammans med rektorn. Lärarna tycker att det är beklagligt att rektorn inte heller hinner ägna någon tid åt att studera elevernas lärmiljö genom att besöka pågående lektioner. Av intervjuer med elever och personal framkommer att rektorn är förtrogen med sitt uppdrag, men att hon inte i tillräcklig grad utövar sitt pedagogiska ledarskap. Lärarna efterfrågar ett ledarskap som på ett tydligare sätt sätter i gång och driver olika nödvändiga utvecklingsprojekt. Rektorn menar att hon medvetet inte driver några utvecklingsprojekt. Istället stödjer hon lärarna så att dessa ges de rätta förutsättningarna att bedriva skolutveckling. Lärarna anser vidare att rektorn inte i tillräcklig utsträckning tillsammans med lärarna diskuterar läroplans- och kursplanemål. Från och med höstterminen 2004 har skolan dock avsatt regelbunden tid då rektorn tillsammans med lärarna skall kunna diskutera nödvändiga pedagogiska frågor.

Rektorn ingår i ledningsgruppen för Skene distrikt och träffar inom ramen för denna ledningsgrupp regelbundet övriga rektorer i distriktet. Rektorn anser att detta samarbete fungerar bra.

Parkskolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Skolans kvalitetsredovisning är systematisk och därigenom tydlig till sin struktur. Dock saknas en bedömning i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts. De mål som skolan följer upp och utvärderar är istället hämtade från skolans arbetsplan.

Enligt lärarna och rektorn fungerar kvalitetsredovisningen till viss del som ett skolförbättringsverktyg. De anser sig vara duktiga på att följa upp och utvärdera verksamheten, men dåliga på att koppla åtgärder till resultaten. Rektorn anser

att skolans redovisning skall vara ett hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten, men har insett att skolan behöver utveckla sina metoder för att finna vägar att systematisera sitt kvalitetsarbete. De på skolan pågående utvecklingsprojekten saknar koppling till de problem och resultat som skolan redovisat i sin kvalitetsredovisning. Inte heller kommunens och skolans kompetensutveckling är kopplad till de av skolan redovisade resultaten.

Enligt elevrådet har beslut fattats av elevrådet att elever som inte lever upp till de av skolan beslutade ordningsreglerna under en veckas tid kan bestraffas med utgångsförbud under den så kallade "10-rasten". Detta stämmer dock inte enligt skolans rektor utan detta var endast ett förslag från eleverna vilket aldrig genomförts.

**Sammanfattningsvis** konstaterar inspektörerna att rektorn är förtrogen med sitt uppdrag, men inte med verksamheten. Inspektörerna menar att rektorn i högre utsträckning bör agera som en pedagogisk ledare genom att delta i skolans verksamhet såsom att besöka pågående lektioner samt tillsammans med lärarna diskutera nödvändiga pedagogiska frågeställningar. Vidare anser inspektörerna att Parkskolan har brister i sitt uppföljnings- och utvärderingsarbete. Skolan upprättar inte skriftlig kvalitetsredovisning i överensstämmelse med de krav som ställs enligt förordningen om kvalitetsredovisning. Inspektörerna anser dessutom att det finns utrymme att utveckla skolans förhållningssätt till kvalitetsredovisningen så att den för skolan blir ett levande och fungerande skolförbättringsverktyg.

## 6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Parkskolan organiserar sin verksamhet med en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Eleverna i Skene distrikt väljer i allmänhet att gå i den skola som anvisats av kommunen. Vid önskemål om att gå i annan skola än den av kommunen anvisade kan detta i allmänhet alltid ordnas. Endast två elever har bedömts vara i behov av skolskjuts.

Intervjuer visar att eleverna i Parkskolan endast har begränsade möjligheter till elevens val, men rektorn håller nu på att se över rutinerna för detta så att skolan i fortsättningen aktivt kommer att erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen. Eleverna har tillgång till modersmålsundervisning. Eleverna får undervisning i svenska som andraspråk under delar av den ordinarie undervisningen i svenska

och undervisningen kan därför i första hand ses som stödundervisning i svenska. Eleverna får undervisning enligt kursplanen i svenska.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Parkskolan är god. Undervisningen i svenska som andraspråk skall anordnas i stället för undervisning i svenska och följa den kursplan som gäller för ämnet. Svenska som andra språk kan därutöver anordnas som spåkval, elevens val eller inom ramen för skolans val.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Barn- och ungdomsförvaltningens verksamheter är geografiskt uppdelade i fyra distrikt. Inom distriktet finns det flera rektorsområden. Parkskolan tillhör Skene distrikt. Rektorn äskar i budgetarbetet pengar direkt från förvaltningen och använder som underlag föregående läsårs faktiska resursfördelning som innefattar en nyckeltalsberäkning baserad på antal elever i respektive årskurs. Faktisk resursfördelning inför kommande läsår är resultatet av ovanstående samt en diskussion mellan samtliga rektorer och förvaltningsledningen. Principerna för resursfördelning inom förvaltningen och Skolan är kända av personalen i verksamheten.

Enligt rektorn har Parkskolan personal i tillräcklig omfattning och all personal har ändamålsenlig utbildning. Inspektörerna konstaterar att personalens fortbildning vid skolan inte är specifikt kopplad till de brister eller utvecklingsområden skolan redovisar i sina kvalitetsredovisningar. Dock menar rektorn att hon försöker koppla ihop de möjligheter som ges till fortbildning med skolans behov samt respektive lärares behov.

Lärarna berättar att skolans lokaler till viss del är användbara för en pedagogik som ställer krav på flexibla lösningar och olika gruppkonstellationer eller möjligheter för den enskilde eleven att arbeta avskilt. De läromedel som inspektörerna tagit del av håller godtagbar standard och enligt rektorn köper skolan fortlöpande in nya och ändamålsenliga läromedel. Vidare finns tillgång till skolbibliotek dit den enskilde eleven alltid är välkommen att låna böcker eller att sitta och läsa i lugn och ro.

Inspektörerna konstaterar att Parkskolan är anpassad för elever med fysiska funktionshinder.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att Parkskolan har goda resurser för att utbildningen skall kunna genomföras så att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen.

### Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Parkskolan ger goda förutsättningar för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. På skolan finns trygga barn som trivs med sin skola samt känner lust att lära. Skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö står till stora delar i överensstämmelse med de nationella målen avseende hur skolorna skall främja värdegrunden.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- uppföljning avseende elevernas fortsatta skolgång vid Tingvallaskolan,
- handlingsprogrammet mot mobbning,
- bemötandet av elevernas upplevelser av att vara utsatt för kränkningar,
- tydliggörande av såväl läroplanens som kursplanernas mål,
- att de pedagogiska diskussionerna bland annat utgår från styrdokumentens "mål att sträva mot",
- skolavslutningarnas utformning och innehåll,
- rektorns förtrogenhet med verksamheten och det pedagogiska ledarskapet,
- skolans förhållningssätt till kvalitetsredovisningen så att den för skolan blir ett levande och fungerande skolförbättringsverktyg samt
- formerna för elevens val.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Samtliga elever som är i behov av särskilt stöd får inte särskilt stöd samt de elever som får stöd får inte det i tillräcklig omfattning (4 kap. 1 § skollagen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans skriftliga kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Formella beslut om anpassad studiegång saknas (5 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Svenska som andra språk ges inte enligt författningarnas krav (2 kap. 6 och 16 §§ grundskoleförordningen).

|            |          |
|------------|----------|
| Datum      | Ort      |
| 2004-09-16 | Göteborg |

Erik Bergeå  
Eva-Louise Peterson Lundgren